

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/konkursy-i-nagrody/nagroda-honorowa-swiade/poznan/195549,Gala-XIV-edycji-na-grody-Swiadek-Historii-w-Poznaniu.html>
03.05.2024, 06:39

Gala XIV edycji nagrody „Świadek Historii” w Poznaniu

21 grudnia 2023 r. w Sali Białej Bazaru Poznańskiego zostały wręczone nagrody prezesa Instytutu Pamięci Narodowej „Świadek Historii”.

Gala XIV edycji nagrody „Świadek Historii” – Poznań, 21 grudnia 2023. Fot. Bartosz Kochański (IPN)

Gala XIV edycji nagrody „Świadek Historii” – Poznań, 21 grudnia 2023. Fot. Bartosz Kochański (IPN)

Gala XIV edycji nagrody „Świadek Historii” – Poznań, 21 grudnia 2023. Fot. Bartosz Kochański (IPN)

Gala XIV edycji nagrody „Świadek Historii” – Poznań, 21 grudnia 2023. Fot. Bartosz Kochański (IPN)

Gala XIV edycji nagrody „Świadek Historii” – Poznań, 21 grudnia 2023. Na zdj. zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski. Fot. Bartosz Kochański (IPN)

Gala XIV edycji nagrody „Świadek Historii” – Poznań, 21 grudnia 2023. Fot. Bartosz Kochański (IPN)

Gala XIV edycji nagrody „Świadek Historii” – Poznań, 21 grudnia 2023. Fot. Bartosz Kochański (IPN)

Gala XIV edycji nagrody „Świadek Historii” – Poznań, 21 grudnia 2023. Fot. Bartosz Kochański (IPN)

Złożenie wieńca pod pomnikiem Powstańców Wielkopolskich – Poznań, 21 grudnia 2023. Fot. Bartosz Kochański (IPN)

Złożenie wieńca pod pomnikiem Powstańców Wielkopolskich – Poznań, 21 grudnia 2023. Fot. Bartosz Kochański (IPN)

Nagrody wręczył zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Karol Polejowski, który z gratulacjami i podziękowaniami, w takich słowach zwrócił się do odznaczonych:

Dzisiejsi Laureaci są tymi, którzy w szczególny sposób dbają o pamięć o bohaterach i ofiarach dwudziestowiecznej historii Polski. Instytut Pamięci Narodowej został powołany, aby mówić prawdę o dziejach Polski w XX wieku. Ale o ile trudniej byłoby spełniać nasze zadanie, gdyby nie Państwa zaangażowanie w naszą wspólną misję zachowania pamięci o polskich bohaterach i ofiarach niemieckiego narodowego socjalizmu i komunizmu narzuconego przez Moskwę. Za tę współpracę w imieniu Prezesa IPN dr. Karola Nawrockiego serdecznie dziękuję i wyrażam nadzieję, że ta współpraca będzie kontynuowana i będzie tak samo owocna. Jeszcze raz gratuluję otrzymania Nagrody „Świadek Historii”, jest to jedno z najwyższych odznaczeń przyznawanych przez IPN.

W gronie Laureatów XIV edycji Nagrody Honorowej Prezesa IPN „Świadek Historii” znaleźli się:

Profesor Przemysław Matusik

Profesor Przemysław Matusik już od ponad dekady współpracuje z poznańskim Oddziałem Instytutu Pamięci Narodowej. Wielokrotnie służył radą i pomocą, traktując swoje działania jako element realizacji misji historyka. Od 2017 r. jest członkiem Rady Naukowej portalu poświęconego Powstaniu Wielkopolskiemu. Przyczynił się zarówno do jego zaprojektowania, jak i wypełnienia treścią, m.in. poprzez swoje teksty oraz udział w nagraniach krótkich wykładów o Powstaniu Wielkopolskim. Warto podkreślić również zaangażowanie profesora w kampanię mającą na celu popularyzację idei ustanowienia 27 grudnia świętem państwowym, co się ostatecznie udało w roku 2021.

Profesor współpracuje również z OBEN na polu szkoleń dla nauczycieli, ze szczególnym nasileniem aktywności związanej z rocznicami stulecia odzyskania niepodległości oraz stulecia wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

Kolejnym wartym przywołania obszarem działania prof. Matusika jest współpraca z IPN w projektach mających na celu upamiętnianie wielu ważnych dla Wielkopolski postaci historycznych, wydarzeń czy miejsc. Prof. Przemysław Matusik brał udział w kilku promocjach publikacji oddziałowych i wygłaszał wówczas okolicznościowe wykłady lub brał udział w dyskusjach. Profesor współpracuje również z Instytutem przy realizacji konferencji naukowych. Dzięki jego osobistemu zaangażowaniu współorganizowane z Wydziałem Historii UAM konferencje prezentowały wysoki poziom merytoryczny, a dodatkowo umożliwiały przenikania się środowiska historyków zatrudnionych w Instytucie z tymi ze środowiska akademickiego.

Prof. Przemysław Matusik jest też trudnym do przecenienia łącznikiem pomiędzy poznańskim oddziałem IPN a licznymi instytucjami naukowo-badawczymi działającymi w Poznaniu. Będąc jednym z najbardziej cenionych i rozpoznawalnych historyków w stolicy Wielkopolski, poprzez swoje kontakty pomaga Instytutowi w nawiązywaniu współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Nie bez znaczenia jest też fakt wielokrotnego podkreślania przez prof. Przemysława Matusika w wypowiedziach na forum publicznym pozytywnej roli IPN w badaniu i upowszechnianiu dziejów Polski w XX wieku. Bez wątplenia przyczynia się to w dużym stopniu, ze względu na autorytet jakim cieszy się Profesor, do budowania pozytywnego wizerunku Instytutu w wielu środowiskach.

Tomasz Woźniak

Tomasz Woźniak jest nauczycielem historii w Szkole Podstawowej nr 58 im. Jerzego Kukuczki w Poznaniu, Szkole Podstawowej nr 69 im. Jarogniewa Drwęskiego w Poznaniu oraz dyrektorem Zespołu Szkół nr 8 w Poznaniu. Od ponad 10 lat jest stałym współpracownikiem IPN w wielu wydarzeniach i projektach.

Od pierwszej edycji jest zaangażowany w sztandarową akcję poznańskiego oddziału IPN „Zapal znicz pamięci”, której celem jest przywrócenie pamięci o ofiarach okupacji niemieckiej zamordowanych przez Niemców w pierwszych miesiącach II wojny światowej. Co roku organizuje uczniów, którzy odwiedzają rekordową liczbę miejsc pamięci, dzięki czemu stał się swoistym ambasadorem akcji.

Dyrektor Woźniak angażuje uczniów również w inne projekty IPN: np. spotkania ze świadkami historii, pokazy filmowe, wydarzenia w Przystanku Historia IPN w Poznaniu czy akcję „Zapal Światło Wolności” w rocznicę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce. Ponadto wraz z uczniami, stanowiącymi delegację reprezentującą młode pokolenie, często bierze udział w uroczystościach patriotycznych.

W ciągu tylko bieżącego roku wraz z IPN przygotował warsztaty dla najmłodszych „Historia na wakacjach”, zaangażował się w realizację projektu Mobilny Przystanek Historia

Przyszłości IPN, który zlokalizowany był na terenie Zespołu Szkół nr 8 w Poznaniu i stał się jedną z głównych atrakcji festynu dla mieszkańców dzielnicy Łazarz. Jako nauczyciel historii propaguje nauczanie z wykorzystaniem gier planszowych IPN i nowych technologii: współorganizował również etap wojewódzki Olimpiady Gier Planszowych IPN.

Od 2014 roku zaangażowany jest w proces przywracania pamięci o wydarzeniach w lasach zakrzewsko-palędzkich pod Poznaniem, w których w latach 1939-1942 niemieccy oprawcy zamordowali metodą katyńską od 4500 do nawet kilkunastu tysięcy Polaków. Te działania są zbieżne z zadaniami, które w ostatnich latach stawia przed sobą OBEN IPN w Poznaniu.

Tomasz Woźniak jest nauczycielem z pasją, w pełni zaangażowanym w realizowane projekty patriotyczne i kształtowanie postaw młodzieży. Jest także wyróżniającą się postacią w środowisku nauczycieli w Wielkopolsce.

Stowarzyszenie „Ułana Karpackiego”

Przedmiotem działalności Stowarzyszenia „Ułana Karpackiego” są działania na rzecz propagowania historii oddziałów Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, w tym Pułku Ułanów Karpackich, oraz redagowanie najstarszego w Polsce pisma oddziałowego „Ułan Karpacki”.

Wspierając IPN w zadaniach statutowych, członkowie Stowarzyszenia wzięli m.in. udział w dyskusji zorganizowanej w Przystanku Historia IPN w Poznaniu poświęconej żołnierzom Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich, podczas której zaprezentowali eksponaty ze swoich zbiorów. Spotkanie „Karpaczycy w Tobruku. 80. rocznica obrony twierdzy Tobruk” zostało utrwalone w wersji filmowej i jest prezentowane na stronach internetowych Instytutu.

W okresie ostatnich dwóch lat Stowarzyszenie we współpracy z OBEN zorganizowało sześć konkursów wiedzy i plastycznych dotyczących tematyki Tobruku, szlaku bojowego 2 Korpusu Polskiego oraz jego dowódców. Były to m.in. konkurs „Od Tobruku do Monte Cassino” w 80. rocznicę sformowania 3 Dywizji Strzelców Karpackich oraz „Generał Władysław Anders – Mój Patron”, który odbył się z okazji 130. rocznicy urodzin gen. Władysława Andersa.

Z okazji 80. rocznicy utworzenia 2 Korpusu Polskiego Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie IPN i Stowarzyszenie zorganizowali duże uroczystości w Gubinie, podczas których odbył się sejmik szkół działających pod patronatem Stowarzyszenia, uroczysta akademie pod hasłem „Z ziemi włoskiej do Polski”, otwarcie wystawy IPN „Szlaki nadziei. Odyseja wolności” oraz podsumowanie konkursu „«Z ziemi włoskiej do Polski» – Szlaki nadziei”.

Członkowie Stowarzyszenia wspierają również Instytut podczas szkoleń dla nauczycieli. Podczas spotkania z cyklu „Szlaki nadziei – armia gen. Andersa” red. Przemysław Kopij wygłosił wykład o tradycji Pułku Ułanów Karpackich. Stowarzyszenie udostępniło również unikatowe zdjęcia ze swojej kolekcji na potrzeby wystawy „Szlaki nadziei. Odyseja wolności”.

Stowarzyszenie „Ułana Karpackiego” było również pomysłodawcą i współorganizatorem innych projektów, jak upamiętnienie czynów bojowych Pułku Ułanów Karpackich w Ankonie tablicą pamiątkową odsłoniętą podczas obchodów 78. rocznicy wyzwolenia Ankony przez Pułk Ułanów Karpackich. Upamiętnienie zostało pozytywnie zaopiniowane i współfinansowane przez BUWiM IPN.

Wszystkie działania realizowane we współpracy z IPN opisywane są na łamach „Ułana Karpackiego”, co dodatkowo popularyzuje działalność Instytutu.

Przed uroczystością, z okazji zbliżającej się 105. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego i Narodowego Dnia Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego, zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski wraz z dyrektorem poznańskiego Oddziału dr. hab. Rafałem Reczkiem oraz naczelnikami biur złożyli wieniec pod pomnikiem Powstańców Wielkopolskich.

Nagroda została ustanowiona przez prezesa Instytutu Pamięci Narodowej w 2009 r. Przyznawana jest raz w roku polskim oraz zagranicznym stowarzyszeniom, instytucjom, organizacjom społecznym i osobom fizycznym za szczególnie aktywny udział w upamiętnianiu historii Narodu Polskiego w latach 1939–1989 oraz wspierającym pion edukacyjny IPN w realizacji ustawowej działalności. Może być także przyznana pośmiertnie. Nagrodę przyznaje kapituła, której przewodniczy prezes Instytutu Pamięci Narodowej. W Poznaniu po raz pierwszy tytuł ten przyznano w 2010 roku, od tego czasu w trzynastu poznańskich edycjach Nagrodę Honorową „Świadek Historii” otrzymało ponad 70 osób/instytucji:

2010 – Anna Gruszecka, Aleksandra Kudła, Lech Dymarski, Waldemar Handke, Sławomir Kmieciak, Janusz Pałubicki, ks. Dariusz Śmierchalski-Wachocz, ks. Jarosław Wąsowicz, Stowarzyszenie „Katyń” w Poznaniu, Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Wielkopolska, Zarząd NSZZ „Solidarność” Region Wielkopolska, Związek Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego 1939–1956 Oddział Wielkopolska

2011 – Stowarzyszenie „Poznański Czerwiec ‘56”, Związek Powstańców Poznańskiego Czerwca 1956 „Niepokonani”, Związek Kombatantów i Uczestników Powstania Poznańskiego Czerwca 1956 r., Wojewódzka Rada Związku Sybiraków Wielkopolska, Henryk Ludwik Czarnecki, Jarosław Burchardt, Aurelia Gancarz, Paweł Kotlarski, Ryszard Białkowski, Maria i Andrzej Perlakowie

2012 – Eugenia Teresa Dabert, Elżbieta Ratajczak, Małgorzata Wiater, Julian Zydorek, Anna Ziółkowska, Adam Suwart, Piotr Bruder, Olgierd Baehr

2013 – Barbara Fabiańska, Dorota Fechner, Fundacja im. O. Honoriusza Kowalczyka, Dariusz Downar, Marian Fik, Krzysztof M. Kaźmierczak, Lech Stefaniak, Polskie Towarzystwo Ziemiańskie Oddział Wielkopolska

2014 – Jarosław Łożyński, Henryk Krystek, Andrzej Nowotny, Kino Rialto w Poznaniu

2015 – Jacek Kubiak, Anna Piasek-Bosacka, Rafał Pogrzebny

2016 – gen. Jan Podhorski, mjr Ludwik Misiek, kpt. Maria Krzyżańska, Barbara Miczko-Malcher, s. Małgorzata Krupecka, Okręg Wielkopolski Narodowych Sił Zbrojnych

2017 – Piotr Gołdyn, Maciej Grzesiński, Maciej Myczka, Janusz Waliszewski

2018 – Przemysław Bartkowiak, ks. Roman Dworacki, Zdzisław Kościański, Tomasz Łęcki

2019 – Kamil Hypki, Zbysław Kaczmarek, Piotr Świątkowski, Jan Kołodziejski (pośmiertnie)

2020 – Stowarzyszenie Rodzin Polskich Ofiar Obozów Koncentracyjnych, Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918-1919

2021 – Zenon Wechmann, Dariusz Grzybek, Andrzej Surdyk, Telewizja Polska S.A. Oddział w Poznaniu, Henryk Walendowski (pośmiertnie)

2022 – Henryk Lisiak, Małgorzata Rogal-Dropińska, Arkadiusz Szlachetko